

Nr B 1

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ratifikation av europeisk utlämningskonvention.

Genom en den 6 juni 1958 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr B 16, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt i statsrådet fört protokoll föreslagit riksdagen att godkänna, att ratifikation med vissa förklaringar och förbehåll sker av en europeisk utlämningskonvention.

I propositionen återopas vad som anförts i en vid årets förra riksdag framlagd proposition, nr 139, vilken icke hann upptagas till slutlig behandling av riksdagen före dess upplösning.

Beträffande texten till konventionen får utskottet hänvisa till den vid förenämnda proposition nr 139 fogade bilagan.

Inledning

Den svenska lagstiftningen om utlämning för brott har nyligen undergått en ingripande omdaning och modernisering genom lagen den 6 december 1957 (nr 668) om utlämning för brott, vilken trätt i kraft den 1 januari 1958. Den nya lagen har tillkommit på grundval av propositionen 1957: 156 och första lagutskottets utlåtande 1957: 37. Såsom av nämnda proposition framgår, har vårt land i avvaktan på den nya lagstiftningen genom uppsägning frigjort sig från de allra flesta av sina tidigare gällande utlämningstraktater med främmande stater. I kraft är för närvarande endast konventionen den 21 februari 1907 med Norge (SFS 1907: 13), konventionen den 17 juni 1913 med Danmark (SÖ 1913: 5) och konventionen den 29 november 1923 med Finland (SÖ 1924: 2), varjämte genom ministeriell notväxling med Belgien den 18 och den 22 maj 1951 särskild överenskommelse träffats om att konventionen med detta land av den 26 april 1870 (SFS 1870: 37) skall gälla tillsvidare med rätt för vardera parten att med omedelbar verkan uppsäga konventionen med därtill hörande deklaration. Härutöver föreligger icke för Sveriges del några traktatmässiga förpliktelser eller rättigheter i fråga om utlämning. Dock är vidare att märka att Sverige i anledning av några fall av utlämning till Sverige nödgats göra vissa utfästelser om ömsesidighet.

I och med att den nya svenska lagen om utlämning föreligger, inställer sig frågan huruvida denna lag i likhet med sin närmaste föregångare, lagen den 4 juni 1913 angående utlämning av förbrytare, bör kompletteras med

utlämningstraktater. Den nya lagen bygger visserligen i likhet med 1913 års lag på grundsatsen att utlämning kan ske oberoende av traktat, men detta utesluter icke att ett system av traktater även för Sveriges del skulle kunna befinnas ändamålsenligt i betraktande av den ståndpunkt lagstiftningen i en del främmande stater intager. Sålunda utgör i vissa stater förefintligheten av en traktat ett oeftergivligt villkor för att utlämning över huvud skall kunna ske, medan en rad andra stater i brist på traktat nöjer sig med en ömsesidighetsförklaring i varje särskilt fall från den stat som begär utlämning. En tredje grupp stater medger däremot utlämning oberoende av traktat eller ömsesidighetsförklaring.

I den förut omnämnda propositionen 1957: 156 har justitieministern upptagit nu ifrågasvarande spörsmål och därvid bl. a. anfört följande:

»För egen del är jag av den uppfattningen, att systemet med traktater, vilka ovillkorligt förpliktar de fördragsslutande staterna att efterkomma en framställning om utlämning när vissa i traktaterna angivna betingelser är uppfyllda, icke kan anses stå i fullgod överensstämmelse med nyare strafflagstiftning och med de principer som numera tillämpas i fråga om behandlingen av utlämningar. I belysning av utvecklingen inom straff- och utlämningslagstiftningen kan det riktas invändningar mot ett system, enligt vilket en stat genom överenskommelse med främmande makt generellt avhänder sig möjligheten att själv bestämma över personer som befinner sig inom dess territorium. Det är att märka att den typ av konventioner som tillämpas inom utlämningsväsendet har kommit till under en tid, då man lade väsentligt andra synpunkter på de kriminalpolitiska problemen än man i vår tid gör i de västerländska staterna. Huvudproblemet är, hur man skall bekämpa brottsligheten, och den snabba utvecklingen av kommunikationerna mellan de olika länderna har gjort att detta i än högre grad än tidigare är ett gemensamt intresse för alla länder. Därvid bör olika tänkbara åtgärder samordnas med varandra i överensstämmelse med den allmänna kriminalpolitiska utvecklingen. Det föreligger här en rad problem, som borde tagas upp till behandling, bl. a. frågan hur man skall finna former för samverkan vid anstaltsbehandling, övervakning vid kriminalvård i frihet m. m. Frågan om utlämningsväsendets reglering är endast en del av detta större problemkomplex. Reglerna om utlämning borde därför icke vara alltför stelt utformade utan snarare bygga på en mera allmän samverkan till brottslighetens bekämpande. Det bör i detta sammanhang även beaktas, att individen har rätt att ställa krav på att icke utsättas för mera ingripande åtgärder än som med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter framstår som rimligt. Detta är ett rättsskyddsanspråk av samma valör som de grundsatser som inskrivits i konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Vid de överläggningar som på senare tid ägt rum angående ordningen för utlämning mellan de nordiska länderna har man förberedelsevis enat sig om en lagstiftning efter de nu angivna linjerna. Enligt det förslag som avgivits av en för ändamålet tillsatt nordisk kommitté och som nu är föremål för prövning hos resp. regeringar skall de inom Norden gällande konventionerna om utlämning ersättas med lagstiftning — i huvudsak likartad i de skilda länderna — enligt vilken varje stat tillämpar vissa normer för utlämning men bibehåller sin frihet att efter omständigheterna pröva om utlämning skall ske eller om andra åtgärder skall vidtagas mot den brottslige. Om en dylik ordning genomföres, främjas möjligheterna att mellan de

nordiska länderna få till stånd ett sådant mera allmänt samarbete för brottslighetens bekämpande som nyss antytts. En annan nordisk kommitté, som tillsatts för detta ändamål, har nyligen påbörjat sitt arbete.

Det vore enligt min mening i princip önskvärt att arbeta efter samma linjer när det gäller vårt förhållande till utomnordiska stater. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har man emellertid vid det arbete på utlämningsväsendets område som under senare år bedrivits inom Europarådet funnit sig böra bygga på det traditionella traktatsystemet. De konventionsutkast som utarbetats av en särskild expertkommitté innebär att staterna på sedvanligt sätt skall förplikta sig att under vissa betingelser utlämna brottslingar. Det är tydligt att traktatsystemet alltjämt har ett starkt fotfäste; vissa länder tillämpar för övrigt, såsom förut nämnts, den grundsatsen att utlämning över huvud endast medges till länder med vilka ömsesidigt förpliktande traktat ingåtts. Vid sådant förhållande torde även Sverige få vara berett att i viss utsträckning sluta förpliktande traktater. En ovillkorlig förutsättning för vårt lands anslutning till utlämningsraktat bör dock vara att — om än traktaten icke ger full frihet att beakta alla i ett aktuellt utlämningsfall föreliggande omständigheter — individen dock garanteras det mått av rättssäkerhet som enligt svensk rättsuppfattning ej bör få eftersättas.»

Efter framläggandet av propositionen 1957:156 har det arbete inom Europarådet, varå justitieministern i det nu återgivna anförandet syftade, lett till att en multilateral europeisk utlämningskonvention framlades för undertecknande vid Europarådets ministerkommittés sammanträde i december månad 1957. Konventionen undertecknades i Paris den 13 i nämnda månad av Sverige, Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Italien, Luxemburg, Norge, Turkiet, Förbundsrepubliken Tyskland samt Österrike. Rörande dess tillkomst må här anföras följande.

Sedan Europarådets rådgivande församling den 8 december 1951 antagit en rekommendation om åtgärder för förberedande av en europeisk utlämningskonvention, sammanträdde en expertkommitté — vari bl. a. Sverige var representerat — i Strasbourg i oktober 1953 för att överväga rekommendationen och särskilt studera möjligheten att fastställa vissa för alla Europarådets medlemsstater godtagbara principer för utlämning. I sin rapport över sammanträdet kunde kommittén meddela, att betydande enighet rådde beträffande de principer, som borde gälla för utlämning. Den 23 september 1954 antog rådgivande församlingen en ny rekommendation, som gick ut på fortsatt arbete på upprättandet av en europeisk konvention i ämnet. Rådets ministerkommitté uppdrog därefter åt expertkommittén att överväga den rådgivande församlingens rekommendation med hänsyn till möjligheten att upprätta dels ett typutkast till bilaterala konventioner mellan sådana medlemsstater som icke kunde tänkas komma att biträda en multilateral konvention angående utlämning, dels även förslag till sådan multilateral konvention. Med anledning härav sammanträdde expertkommittén ånyo i Strasbourg i januari—februari 1955 och i februari 1956. Efter det första av dessa sammanträden hölls i september 1955 en sammankomst mellan företrädare för expertkommittén och för den rådgivande för-

samlingen, varvid kommitténs utkast till multilateral konvention diskuterades. De synpunkter som redovisades vid detta sammanträde övervägdes därefter av expertkommittén vid dess sammanträde i februari 1956. Kommittén framlade sedermera i en den 2 juli 1956 dagtecknad rapport förslag dels till typtext för bilaterala överenskommelser om utlämning och dels till multilateral konvention i ämnet. Förslagen anmälades vid sammanträden med ministrarnas ställföreträdare i september 1956, varvid beslöts att yttrande över förslagen skulle inhämtas från bl. a. rådgivande församlingen. Dennas yttrande förelades sedermera expertkommittén vid ett sammanträde med den sistnämnda i februari 1957. Som resultat av detta sammanträde framlade kommittén en den 15 april 1957 dagtecknad tilläggsrapport till den förtutnämnda rapporten av den 2 juli 1956. Sedan tilläggsrapporten granskats vid sammanträde med ministrarnas ställföreträdare, beslöt dessa i september 1957 att en multilateral konvention, upprättad enligt förslaget till sådan, skulle framläggas för undertecknande vid nästkommande sammanträde med rådets ministerkommitté.

För huvudpunkterna i konventionen lämnas en redogörelse å s. 5—7 i propositionen nr 139 till 1958 års A-riksdag.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, ministern för utrikes ärendena Undén har i propositionen nr 139 till 1958 års A-riksdag, i vars förslag han i förevarande proposition förklarat sig icke ha anledning ifrågasätta ändring, anfört:

»Den förra året antagna lagen om utlämning för brott förutsätter icke överenskommelse med främmande stat för att utlämning från Sverige skall kunna äga rum. Spörsmålet huruvida den svenska lagstiftningen bör kompletteras med förpliktande traktater har utförligt behandlats i det av 1949 års utlänningskommitté år 1951 avgivna betänkandet (SOU 1951: 42). Kommittén har där ifrågasatt, om icke Sverige överhuvudtaget borde avstå från att avsluta utlämningstraktater. Då emellertid vissa stater för utlämning kräver att konvention föreligger, har kommittén likväl ej velat förorda ett system, som helt utesluter utlämningstraktater; däremot har kommittén rekommenderat återhållsamhet vid avslutandet av sådana konventioner.

Såsom förut angivits har även chefen för justitiedepartementet i propositionen 1957: 156 ansett, att Sverige måste vara berett att i viss utsträckning sluta förpliktande traktater.

För Sveriges del torde det vara att föredraga, om konventionerna kunde utformas med samma målsättning som de pågående överläggningarna angående ordningen för utlämning mellan de nordiska länderna, nämligen att varje stat skall tillämpa vissa normer för utlämning men bibehålla sin frihet att efter omständigheterna i varje särskilt fall pröva om utlämning skall ske. Som emellertid systemet med förpliktande traktater alltjämt har ett starkt förfäste i så gott som samtliga länder utanför de nordiska staternas krets, måste åtminstone tills vidare avkall i viss utsträckning göras på detta principiella önskemål. På sätt chefen för justitiedepartementet i pro-

position 1957: 156 framhållit bör dock en ovillkorlig förutsättning för att Sverige skall ingå en traktat om utlämning vara att — om än traktaten icke giver full frihet att beakta alla i ett aktuellt utlämningsärende föreliggande omständigheter — individen dock garanteras det mått av rättssäkerhet som enligt svensk rättsuppfattning ej bör få eftersättas.

Den nu föreliggande europeiska multilaterala utlämningskonventionen synes mig utgöra en sådan överenskommelse, som Sverige kan biträda utan att behöva uppgiva de principer, för vilka här redogjorts. Enligt art. 26 må nämligen avtalsslutande stat vid konventionens undertecknande eller vid deponerandet av sitt ratifikations- eller anslutningsdokument göra förbehåll beträffande en eller flera av konventionens bestämmelser. Härigenom blir det möjligt för länder sådana som Sverige, vilka icke är anhängare av det traditionella, förpliktande traktatsystemet, att för sin del huvudsakligen förläna konventionen innebörden att angiva allmänna normer för utlämning. I den följande redogörelsen för konventionsstadgandena kommer att redogöras för de förbehåll, som från nu angivna utgångspunkter synes påkallade vid Sveriges ratifikation av konventionen.

Enligt art. 1 ålager sig de avtalsslutande staterna att i överensstämmelse med konventionens bestämmelser till varandra utlämna personer, vilka skall ställas till ansvar för brott eller undergå verkställighet av straff eller skyddsåtgärd. Vid den av detta åtagande, såvitt gäller beskaffenheten av de brott för vilka utlämning skall ske, framgår av art. 2—5.

Enligt art. 2 gäller sålunda såsom allmänt villkor för utlämningsförpliktelsen, att brottet enligt lagstiftningen hos såväl den begärande som den anmodade staten är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd med varaktighet upp till en tid av lägst ett år eller med svårare straff. I fråga om utlämning för verkställighet av straff eller skyddsåtgärd fordras att den utmäta påföljden avser en tid av minst fyra månader.

Beträffande utlämning för verkställighet överensstämmer konventionsbestämmelsen med utlämningslagens motsvarande stadgande (4 §). I vad avser utlämning av person som ännu icke dömts för det brott varför utlämning begäres, föreskriver samma lagrum att gärningen skall motsvara brott, varå straffarbete kan följa enligt svensk lag. Härav följer att utlämning från Sverige icke kan medgivas för brott varå endast fängelse kan följa, även om möjlighet föreligger att ådöma en strafftid av ett år eller mer. Förbehåll i enlighet med utlämningslagens stadgande i denna del torde sålunda erfordras. Förbehållet läser emellertid endast behöva bli temporärt. Det kan nämligen förväntas att under den fortgående revisionen av den svenska strafflagstiftningen straffarbete och fängelse skall sammanslås till ett enda frihetsstraff.

Art. 2 giver vidare avtalsslutande stat möjlighet att från konventionens tillämpning utesluta sådana brott, beträffande vilka statens lagstiftning icke medgiver utlämning. Enligt 5 och 6 §§ utlämningslagen gäller detta dels gärning varom förmåles i sådan bestämmelse i 26 eller 27 kap. strafflagen som avser brott av krigsman dels politiskt brott. Då emellertid för båda dessa brottskategorier uttryckliga undantagsbestämmelser upptagits i konventionens art. 3 och 4 finnes icke anledning att från svensk sida begagna sig av nu ifrågakvarande reservationsrätt.

Art. 3 fastslår att utlämning icke skall medgivas, om det brott för vilket den begäres av den anmodade staten betraktas som politiskt brott eller som ett brott förknippat med politiskt brott. Ej heller får utlämning ske, om grundad anledning finnes till antagande att, ehuru framställningen rör ett vanligt brott, densamma gjorts i avsikt att åtala eller straffa den eftersökte på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfatt-

ning, eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras på grund av någon av dessa anledningar. Artikeln innehåller härutöver en s. k. attentatsklausul, d. v. s. ett stadgande om att attentat mot statsöverhuvud eller mot medlem av statsöverhuvuds familj ej skall anses som politiskt brott i konventionens mening. Vad först angår förbudet mot utlämning för politiskt brott, överensstämmer detta såsom nyss sagts med vad utlämningslagen därom stadgar. Därest gärningen tillika innefattar brott av icke politisk beskaffenhet, medger den svenska lagen enligt 6 § andra stycket utlämning för sistnämnda brott, såframt gärningen i det särskilda fallet prövas övervägande ha karaktären av ett icke politiskt brott. För sådant fall föreskriver lagen i 12 § andra stycket att vid beviljandet av utlämning särskilt skall angivas att den som utlämnas icke må straffas såsom för politiskt brott. Något häremot svarande förbehåll synes icke påkallat vid ratifikationen av konventionen, eftersom enligt art. 14 i denna den utlämnade icke får straffas för annat före hans överlämnande begånget brott än det för vilket han utlämnats och eftersom det kan förutsättas att utlämning kommer att vägras i sådana fall, där tveksamhet skulle kunna tänkas uppkomma om för vad slags brott utlämning ägt rum.

Enligt 7 § utlämningslagen må ej den utlämnas som på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiösa eller politiska uppfattning eller eljest på grund av politiska förhållanden löper risk att i den främmande staten utsättas för förföljelse som riktar sig mot hans liv eller frihet eller eljest är av svår beskaffenhet eller ock där icke åtnjuter trygghet mot att bli sänd till stat i vilken han löper sådan risk. Då konventionens bestämmelse om hinder mot utlämning på grund av risk för politisk förföljelse synes vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en tillämpning av detta stadgande i utlämningslagen, torde trots olikheten i uttryckssätt någon reservation på denna punkt icke erfordras.

Däremot bör i enlighet med den ståndpunkt som intagits vid utformningen av vår nya utlämningslag (se prop. 1957: 156 s. 56) den s. k. attentatsklausulen icke godtagas från svensk sida, utan Sverige bör förbehålla sig möjligheten att alltefter omständigheterna betrakta därmed avsedda brott såsom politiska.

Brott mot militär lagstiftning vilka icke samtidigt är brott enligt vanliga strafflagsbestämmelser är enligt art. 4 uteslutna från konventionens tillämplighetsområde. Liksom vad fallet är beträffande politiska brott, medger utlämningslagen i 5 § att, om militärt brott jämväl innefattar brott för vilket utlämning eljest må ske, gärningsmannen skall kunna utlämnas för det senare brottet. I så fall skall enligt 12 § andra stycket utlämningen beviljas under särskilt angivande av att den som utlämnas icke må straffas enligt bestämmelse som avser brott av krigsman. Eftersom enligt avfattningen av art. 4 i konventionen utlämning är avsedd att äga rum, så snart ett militärt brott tillika utgör ett vanligt brott, utan att någon inskränkning stadgats i fråga om de lagrum efter vilka straff får utmätas, synes mot art. 4 böra göras förbehåll av innebörd som svarar mot nyssnämnda villkor i 12 § andra stycket utlämningslagen.

Art. 5 förutsätter särskild överenskommelse mellan avtalslutande stater för att utlämning för fiskaliska brott skall medgivas. Något undantag för brott av denna kategori finnes icke i utlämningslagen. Såväl enligt lagen som enligt konventionen består sålunda möjligheten att allt efter förhållandena pröva huruvida utlämning för fiskaliskt brott skall medgivas eller vägras.

Art. 6—11 uppställer en rad andra inskränkningar i förpliktelsen att utlämna än sådana som hänför sig till beskaffenheten av det brott för vilket utlämning begäres.

Enligt *art. 6* äger sålunda konventionsstat rätt att vägra utlämning av sina egna medborgare. Utlämningslagen stadgar i 2 § förbud mot utlämning av svensk medborgare. Vid lagförslagets remissbehandling hemställdes om utvidgning av förbudet i två avseenden. Dels ifrågasattes om icke utlämningar, som en längre tid varit bosatta här i landet, borde åtnjuta samma skydd som svenska medborgare, dels framfördes tanken, att förbud borde gälla även mot utlämning av medborgare i annat nordiskt land till utomnordisk stat. I propositionen 1957: 156 anförde med anledning härav chefen för justitiedepartementet, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall bedöma, huruvida bosättning i Sverige eller medborgarskap i annat nordiskt land borde medföra skydd mot utlämning. Även hänsyn till de pågående överläggningarna angående en särskild ordning för utlämning de nordiska länderna emellan finner jag tala för att Sverige icke i förhållande till utomnordiska stater åtager sig traktatmässiga förpliktelser, vilka kan föregripa lösningen av frågor angående utlämning av medborgare i annan nordisk stat eller av utlämningar bosatta i sådan.

Enligt *art. 6* punkt 1 b) äger Sverige också möjlighet att i samband med ratifikation av konventionen för sitt vidkommande definiera vad som i konventionens mening skall förstås med medborgare. Detta stadgande torde göra det möjligt att i nu ifrågavarande hänseende bevara den erforderliga handlingsfriheten för Sverige utan att göra förbehåll mot någon bestämmelse i konventionen, om nämligen i samband med ratifikationen avgives förklaring att, såvitt gäller Sverige, med medborgare i konventionens mening förstås svenska medborgare, i Sverige domicilierade utlämningar, medborgare i övriga nordiska länder samt utlämningar, domicilierade i sistnämnda länder. Det må anmärkas att Norge i samband med undertecknandet av konventionen den 13 december 1957 avgivit en förklaring av motsvarande innebörd.

Beträffande innehållet i *art. 6* må härutöver nämnas, att det åligger avtalslutande stat som icke utlämnar sina egna medborgare att på begäran av den stat som framställt begäran om utlämning överlämna ärendet till behöriga myndigheter för åtals väckande, om anledning därtill prövas föreligga, och att sistnämnda stat skall underrättas om resultatet av sådan framställning. Något hinder för uppfyllandet av denna förpliktelse med avseende å utlämning, som i konventionens mening jämföras med svensk medborgare, föreligger icke, sedan 1 kap. 2 § strafflagen 1957 öppnat generell möjlighet för Konungen att förordna om åtal mot utländsk man, som här i riket finnes, för brott begånget utom riket, om straffarbete kan följa å gärningen och den ej var fri från straff enligt gärningsortens lag.

För gärning, som helt eller delvis förövats å den anmodade statens territorium eller på en plats som är likställd med dess territorium, må utlämning vägras enligt *art. 7*. Genom denna bestämmelse är konventionen förenlig med stadgandet i 3 § utlämningslagen att utlämning må beviljas allenast för gärning, som helt eller delvis förövats utom riket eller ombord på utländskt fartyg eller luftfartyg eller för medverkan därtill. Någon motsvarighet till bestämmelsen i punkt 2 av förevarande artikel, nämligen att utlämning, när det brott för vilket utlämning begäres begåtts utom den begärande statens territorium, kan vägras ehuru endast under förutsättning att den anmodade statens lagstiftning icke medger åtal för brott av samma slag, när de begåtts utanför den senare statens territorium, eller över huvud icke medger utlämning för det brott varom fråga är, finnes icke i utlämningslagen.

Rätten att vägra utlämning såväl enligt *art. 8* när talan mot den vars utlämning begäres anhängiggjorts i den anmodade staten för det eller de

brott för vilka utlämning begäres — som enligt *art. 9* — i de fall där den anmodade statens behöriga myndigheter beslutat att icke väcka åtal eller att eftergiva åtalet för samma brott — liksom den i sistnämnda artikel föreskrivna skyldigheten att icke bevilja utlämning, om den eftersökte slutligt dömts i den anmodade staten för det eller de brott för vilka utlämning begäres, motsvaras av det i 10 § utlämningslagen stadgade förbudet mot utlämning under nyss angivna omständigheter. Jämligt samma lagrumms andra stycke må utlämning ej heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Konventionen upptager ett häremot svarande utlämningsförbud i *art. 10*. Artikelens förbudsbestämmelse går emellertid längre än utlämningslagens, såtillvida som den förpliktar konventionsstat att vägra utlämning även i det fall då straffet förfallit endast enligt lagen i den stat som gjort framställning om utlämning.

I 12 § första stycket punkt 4 utlämningslagen har för utlämning uppställts villkoret att den som utlämnas ej må straffas med döden för brottet. Detta stadgande täckes av konventionens *art. 11*, vilken föreskriver att, om i den begärande staten brottet är belagt med dödsstraff medan i den anmodade staten sådant straff antingen ej är stadgat för brottet eller ej brukar verkställas därför, utlämning må vägras med mindre den begärande staten i varje särskilt fall avger för den anmodade staten godtagbar försäkran att dödsstraff icke kommer att verkställas.

De i *art. 2—11* föreskrivna inskränkningarna i förpliktelsen att utlämna täcker emellertid icke ett i den svenska utlämningslagen stadgat viktigt hinder för utlämning, nämligen det i 8 § upptagna förbudet mot utlämning, då sådan på grund av den avsedda personens ungdom, hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt, med beaktande jämväl av gärningens beskaffenhet och den främmande statens intresse, finnes uppenbart oförenlig med humanitetens krav. Ratifikation av konventionen för Sveriges del kan sålunda icke ske annat än med förbehåll om rätt att vägra utlämning i sådana fall som avses i 8 § utlämningslagen. Förbehållet i fråga synes lämpligen böra knytas till *art. 1* i konventionen, varest den allmänna förpliktelsen att utlämna i överensstämmelse med de följande artiklarna är fastställd.

Enligt 20 § första stycket utlämningslagen må genom överenskommelse med främmande stat bestämmas att, om hinder mot utlämning ansetts möta enligt 8 eller 9 § samma lag, frågan genom överenskommelse med främmande makt skall kunna hänskjutas till internationell skiljedom. Därest en på konventionen stödd begäran om utlämning skulle avvisas under hänvisning till det nu ifrågakvarande förbehållet och den begärande staten icke skulle godtaga den bedömning, enligt vilken utlämningen skulle strida mot humanitetens krav, består alltså möjligheten att låta tvisten härom slitas genom skiljedom. Att i förbehållet inrycka en hänvisning härtill finner jag dock icke påkallat.

Om direkt överenskommelse av annat innehåll icke träffats, skall enligt *art. 12* framställning om utlämning överlämnas på diplomatisk väg. Framställningen skall åtföljas av den dom eller det beslut varå den grundas. Domen eller beslutet skall vara av natur att omedelbart kunna verkställas. Härutöver skall vissa närmare uppgifter lämnas om det brott för vilket utlämning begäres liksom upplysningar till vägledning för fastställandet av den eftersöktes identitet och medborgarskap. Slutligen skall vid framställningen även fogas lydelsen av de å brottet tillämpliga lagrummen. Om den anmodade staten finner de sålunda lämnade upplysningarna otillräckliga, äger den enligt *art. 13* begära nödig komplettering.

Det sålunda föreskrivna sättet för framställningens överbringande, lik-

som bestämmelserna rörande de handlingar som skall åtfölja densamma, motsvarar vad utlämningslagen härom stadgar i 14 §. Avfattningen av art. 12 giver vid handen att en dom eller ett häktningsbeslut som uppfyller i artikeln angivna villkor skall godtagas av den stat till vilken framställningen riktats och lämnar icke rum för någon prövning av den eftersöktes skuld. Enligt 9 § tredje stycket utlämningslagen är emellertid möjligheten att genom överenskommelse med främmande stat förbinda Sverige att godtaga fällande dom eller av domstol eller domare meddelat beslut om häktning begränsad genom villkoret att det ej i det särskilda fallet framgår att domslutet eller häktningsbeslutet är uppenbart oriktigt. Denna motsättning mellan konventionen och utlämningslagen nödvändiggör ett förbehåll mot den i konventionens art. 12 stadgade absoluta förpliktelsen. Förbehållet torde givas den avfattningen att, ehuru i annan avtalslutande stat meddelad dom eller av domstol eller domare avkunnat häktningsbeslut vanligen godtages, Sverige förbehåller sig rätten att vägra utlämning, om i det särskilda fallet framgår att domslutet eller häktningsbeslutet är uppenbart oriktigt. Även beträffande detta förbehåll består, med hänsyn till vad i 20 § första stycket utlämningslagen stadgats, möjligheten att genom skiljedom slita tvisl angående frågan huruvida förutsättningar för tillämpning av förbehållet är för handen. Någon hänvisning härtill i själva förbehållet kan dock icke anses erforderlig.

Den i art. 14 uttryckta grundsatsen, att utlämnad person icke må åtalas eller straffas för annat, före utlämnandet begånget brott än det för vilket han utlämnats, överensstämmer, såvitt gäller utlämning från Sverige, med huvudstadgandet i 12 § första stycket punkt 1 utlämningslagen. Överensstämmelse med detta lagrum föreligger även beträffande de i artikeln angivna undantagen från sagda regel, vilka avser de fall att samtycke inhämtats från den stat, varifrån utlämningen ägt rum, att den utlämnade underlåtit lämna den andra stats territorium inom 45 dagar efter att ha frigivits och att han återvänt dit. Att artikelns bestämmelser kan iakttagas av de svenska myndigheterna i fall av utlämning till Sverige följer av 1 kap. 5 § andra stycket strafflagen.

Konventionstexten giver icke, vare sig i art. 14 eller annorstädes, avtalslutande stat någon befogenhet att vid utlämning fästa det i 12 § första stycket punkt 3 utlämningslagen uppställda villkoret att den som utlämnas icke må för brottet åtalas vid domstol, som endast för tillfället eller för särskilda undantagsförhållanden erhållit befogenhet att pröva mål av sådan beskaffenhet. Visserligen äger Konungen medgiva undantag från vad nu sagts, om det finnes förenligt med rättssäkerheten. Men det skulle dock knappast stå i överensstämmelse med lagens andemening, om ett sådant undantag medgaves i den generella formen av en konvention. Följaktligen bör vid ratifikation av konventionen göras förbehåll av innehåll att vid bifall till framställning om utlämning från Sverige skall kunna föreskrivas, att den utlämnade ej må ställas inför extra-ordinär domstol. Följdriktigheten torde kräva att förbehållet utsträcker till att gälla även rätt att vägra utlämning för verkställighet av straffdom fälld av sådan domstol. I brist på någon särskild annan artikel, till vilken nu ifrågavarande förbehåll skulle kunna hänföras, synes detsamma, i likhet med det allmänna förbehållet mot utlämning som skulle finnas uppenbart oförenlig med humanitetens krav, böra knytas till den inledande art. 1 i konventionen.

Den som utlämnats må icke utlämnas vidare till annan stat för brott, begångna före överlämnandet, med mindre samtycke därtill inhämtats från den stat varifrån utlämningen ägt rum eller den utlämnade underlåtit att lämna den stats territorium till vilken överlämnandet ägt rum eller ock

återvänt dit. Dessa i *art. 15* införda bestämmelser överensstämmer med vad utlämningslagen stadgar i 12 § första stycket punkt 1.

I *art. 16* förutses att den eftersökte i brådskande fall skall kunna provisoriskt anhållas. Tvångsåtgärden förutsätter givetvis att dom eller häktningsbeslut meddelats i den stat, vars myndigheter begär åtgärden. Begäran om provisoriskt anhållande skall kunna överbringas på något av följande sätt, nämligen på diplomatisk väg, direkt genom posten eller genom telegram, genom den internationella polisorganisationen eller på annat sätt som lämnar bevis i skrift eller eljest godtages av den anmodade staten. Konventionen innehåller icke några bestämmelser angående sättet för tvångsåtgärdens vidtagande utan hänvisar endast till de avtalslutande staternas interna lag. De svenska stadgandena härom återfinnes i 23 § utlämningslagen. Artikeln innehåller härutöver vissa bestämmelser om den längsta tid provisoriskt anhållande må bestå.

Vid sammanträffande framställningar från flera stater om utlämning av samma person skall enligt *art. 17* den anmodade staten träffa sitt beslut under hänsynstagande till samtliga omständigheter i det enskilda fallet och särskilt till brottens relativa svårhetsgrad och platsen för deras förövande, till framställningarnas tidsföljd, till den eftersöktes medborgarskap och till möjligheten av senare utlämning till annan stat. Bestämmelsen står i överensstämmelse med motsvarande stadgande i 13 § första stycket utlämningslagen.

I fråga om förfarandet sedan beslut i utlämningsärendet träffats gäller enligt *art. 18* att, om framställningen helt eller delvis avvisas, skälen härför skall redovisas. Har den bifallits, skall den begärande staten underrättas om tid och plats för överlämnandet av den eftersökte liksom rörande den tid denne för utlämningsens skull varit berövd sin frihet. Mottages han icke å den utsatta dagen, må han frigivas efter 15 dagars förlopp; har 30 dagar förflutit, skall han frigivas. Den anmodade staten äger därefter vägra att utlämna honom för samma brott. Härutöver upptages i artikeln en bestämmelse om force majeure som hinder för överlämnandet och därav betingad förlängning av fristen för detta.

Beträffande överlämnandet av person som skall utlämnas innehåller utlämningslagen i 20 § andra stycket föreskrifterna att, därest utlämning beviljats, tid skall utsättas, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas, samt att tiden icke utan synnerliga skäl må överstiga en månad från det nämnda stat erhållit del av beslutet. Vidare stadgas i 20 § tredje stycket att Konungen äger förordna att den som enligt beslut skall utlämnas, i avbidan på verkställigheten skall tagas i förvar eller ställas under uppsikt. Utlämningslagen förutsätter sålunda att det skall angivas en frist, i vanliga fall om högst en månad, inom vilken den begärande staten har att avhämta den som skall utlämnas, medan konventionen utgår från att en viss dag skall fastställas för dennes avhämtande och att, om avhämtning då ej sker, den anmodade staten under ytterligare 15 dagar skall hålla honom den begärande staten tillhanda. Lagens och konventionens system är sålunda förenliga med varandra, endast under förutsättning att för avhämtningen fastställes en dag minst 15 dagar före utgången av den frist som skall bestämmas enligt lagen. Som likväl iakttagandet av en sådan ordning i vissa fall skulle kunna tänkas föranleda svårigheter, synes det för Sveriges del vara anledning att till *art. 18* i konventionen göra förbehåll av innebörd att, därest någon vars utlämning Sverige beviljat icke å utsatt tid avhämtats av den begärande staten, Sverige äger omedelbart häva beträffande honom tidigare upprätthållen frihetsberövande åtgärd.

Bestämmelserna i *art. 19* om uppskjutet överlämnande eller överlämnande med förbehåll är förenliga med motsvarande stadganden i 11 § utlämningslagen.

I den utsträckning avtalsslutande stats lag så medger, förpliktar *art. 20* sådan stat att efter framställning beslagtaga och överlämna föremål vilka må tjäna till bevis eller vilka förvärvats genom brottet. Överlämnas sådana föremål, skall rättigheter som må ha förvärvats i egendomen bibehållas. Utlämningslagens stadganden i denna del återfinnes i 21 § och är förenliga med konventionens.

Konventionens bestämmelser i *art. 21* om transitering av utlämnad ger uttryck åt uppfattningen att sådan skall kunna äga rum, även om brottet enligt transiteringslandets lag icke kan föranleda utlämning. De enda förutsättningar under vilka transitering må vägras är sålunda, dels att den där-om anmodade staten betraktar det brott för vilket utlämning ägt rum som politiskt eller av rent militär natur, dels att den utlämnade är medborgare i samma stat. Artikeln giver emellertid konventionsstat möjlighet att avgiva förklaring att den icke kommer att medgiva transitering annat än på samtliga eller något av de villkor, under vilka den medger utlämning.

Enligt 25 § utlämningslagen äger chefen för justitiedepartementet medgiva transitering, såframt den utlämnade icke är svensk medborgare och ej heller eljest synnerliga skäl finnes däremot. Även om sålunda lagen icke kräver att alla förutsättningar för utlämning skall vara uppfyllda, skulle ett förbehållslöst godtagande av här behandlade konventionsbestämmelse alltför snävt inskränka prövningen i det enskilda fallet av framställning om transitering. Förklaring synes därför böra avgivas om att Sverige inom den ram som gäller för beviljandet av utlämning kommer att efter omständigheterna i varje särskilt fall pröva framställning om transitering.

Enligt *art. 23* skall de handlingar som företes till stöd för en framställning om utlämning vara avfattade på den begärande eller den anmodade statens språk, sistnämnda land dock alltid obetaget att kräva översättning till ett av Europarådets officiella språk, d. v. s. engelska eller franska. Artikeln reglerar däremot icke på vilket språk själva framställningarna skall göras. Såsom tidigare omtalats, skall i brist på annan överenskommelse framställning om utlämning eller transitering överlämnas på diplomatisk väg. Avgörande för frågans besvarande blir då vilket språk som begagnas i den diplomatiska skriftväxlingen mellan berörda båda stater.

De utomnordiska språk vilka torde komma till användning i ärenden rörande utlämning från Sverige är engelska, franska och tyska. Då konventionen icke medger avtalsslutande stat rätt att begära översättning av utlämningshandlingarna till sitt eget språk, lär utrikesdepartementet få åta sig att i nödvändig utsträckning låta översätta dessa handlingar. Beträffande svenska framställningar om utlämning till Sverige är konventionen icke ägnad att medföra någon ändring i den för närvarande tillämpade ordningen, utan utrikesdepartementet torde liksom hittills få ombesörja erforderliga översättningar.

Konventionens bestämmelser i *art. 24* om vilken stat som skall bära i utlämningsärende uppkommande kostnader torde endast stadfästa tidigare praxis (jfr prop. 1957: 156 s. 91).

Art. 25 upplager en definition av begreppet skyddsåtgärd i konventionens mening. Liksom i Sverige finnes i många andra länder möjlighet för domstolarna att ersätta eller komplettera straff såsom brottspåföljd med andra frihetsberövande åtgärder. För frågan huruvida utlämning från Sverige skall medgivas eller icke är det av mindre vikt, vilken närmare form den samhälleliga reaktionen på brottet gives i den begärande staten. Den avgörande

synpunkten är däremot långvarigheten av det frihetsberövande i den ena eller andra formen, vilket i vardera landet kommer i fråga som påföljd för brottet. Detta framgår av det sätt varpå straff och skyddsåtgärder jämföras i de inledande art. 1 och 2. I anslutning härtill fastslås i art. 25 att med skyddsåtgärd i konventionens mening förstås varje åtgärd som innefattar frihetsberövande och som föreskrives genom dom av en brottmålsdomstol såsom tillägg till eller i stället för straff. Mot denna definition finnes uppenbarligen intet att erinra ur svensk synpunkt.

Mot bestämmelserna i *art. 27* om konventionens tillämplighet i territoriellt hänseende finnes icke anledning till någon invändning från svensk sida.

I och med att konventionen blir gällande mellan stater, vilka sinsemellan slutit bilaterala överenskommelser i ämnet, upphäves dessa enligt *art. 28* i den nu förevarande konventionen. I fortsättningen äger konventionsstaterna rätt att sinsemellan sluta bilaterala eller multilaterala överenskommelser om utlämning endast för att komplettera den nu ifrågavarande konventionen eller för att underlätta tillämpningen av dennas principer. I två fall lämnas likväl konventionsstaterna frihet att på annan grundval reglera utlämningsfrågor utan hinder av konventionens bestämmelser. Det ena fallet gäller stater mellan vilka utlämning äger rum på grundval av enhetlig lagstiftning och det andra sådana länder, som i sin lagstiftning upptagit särskilda regler för verkställighet av häkningsbeslut, meddelade i annan eller andra stater. För att kunna begagna sig av någon av dessa undantagsbestämmelser skall ifrågavarande stater underrätta Europarådets generalsekreterare om den särskilda ordning som införts i förhållandet dem emellan.

För Sveriges vidkommande innebär artikeln att, så snart konventionen träder i kraft mellan Sverige och någon av de stater, med vilka Sverige alljämt har en bilateral utlämningskonvention, d. v. s. de övriga nordiska länderna och Belgien, den ifrågavarande bilaterala konventionen sättes ur kraft. Som jag inledningsvis angivit, förberedes särskild reglering av utlämningsväsendet inom Norden genom enhetlig lagstiftning. När denna ordning genomförts, kan den förstnämnda av undantagsbestämmelserna i *art. 28* i konventionen komma till användning för Nordens del. Det vill synas lämpligt att vid ratifikation av konventionen underrätta Europarådets generalsekreterare om den avsedda internordiska regleringen.

Bestämmelserna i *art. 29* om undertecknande, ratifikation och ikraftträdande, i *art 30* om senare tillträde till konventionen, i *art 31* om uppsägning och i *art. 32* om olika tillkännagivanden är avfattade i överensstämmelse med vad som är allmänt brukligt och är icke av beskaffenhet att föranleda några särskilda kommentarer.

Den nu förevarande europeiska utlämningskonventionen har tillkommit på rekommendation av Europarådets rådgivande församling och utarbetats av en expertkommitté vari även Sverige varit representerat. Den torde erbjuda den bästa lösning som för närvarande står att finna när det gäller ett ämne av så komplicerad natur som en multilateral reglering av utlämningsväsendet i Europa.»

Utskottet

Utskottet delar departementschefens uppfattning att den nu föreliggande europeiska multilaterala utlämningskonventionen kan av Sverige biträdas med de förbehåll och förklaringar, vilka i propositionen förordats. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen — med bifall till förevarande proposition nr B 16 — måtte godkänna, att ratifikation sker av ifrågavarande konvention och att därvid avgives förklaringar beträffande art. 6 och 21 samt göres förbehåll beträffande art. 1, 2, 3, 4, 12 och 18 av den innebörd, som i propositionen angivits.

Stockholm den 9 juli 1958

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Lindblom, Per Olofsson, fru Gärde Widemar, herrar Erik Svedberg, Franzén och Arvidson;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedqvist, fru Boman, herrar Jacobsson i Sala, Fröding, fru Löfqvist, fröken Bergegren och herr Fälldin.